

LIGJ
Nr. 41/2020

**PËR DISA NDRYSHIME DHE SHTESA NË LIGJIN Nr.9587, DATË 20.7.2006,
“PËR MBROJTJEN E BIODIVERSITETIT”, TË NDRYSHUAR¹**

Në mbështetje të neneve 78 dhe 83, pika 1, të Kushtetutës, me propozimin e Këshillit të Ministrave,

KUVENDI
I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

VENDOSI:

Në ligjin nr. 9587, datë 20.7.2006, “Për mbrojtjen e biodiversitetit”, të ndryshuar, bëhen ndryshimet dhe shtesat e mëposhtme:

Neni 1

Në nenin 2 bëhen ndryshimet dhe shtesat si më poshtë:

1. Pika 12 shfuqizohet.
2. Pika 17 ndryshohet si më poshtë:
“17. “Material gjenetik” është çdo material me origjinë bimore, shtazore, mikrobiale ose tjetër, që përmban njësi funksionale të trashëgueshmërisë.”.
3. Pika 38 ndryshohet si më poshtë:
“38. “Rrjeti i zonave të mbrojtura” është sipas kuptimit të dhënë në legjislacionin në fuqi për zonat e mbrojtura.”.
4. Pika 43 ndryshohet si më poshtë:
“43. “Njësitë e vetëqeverisjes vendore” kanë të njëjtën kuptim të dhënë në legjislacionin për vetëqeverisjen vendore.”.
5. Pikat 44, 45, 46 dhe 47 shfuqizohen.
6. Pas pikës 47, shtohen pikat 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57 e 58 me këtë përmbajtje:
“48. “Akses” nënkupton lejjimin, përvetësimin dhe ndarjen e burimeve gjenetike ose të njohurive tradicionale të lidhura me to.
49. “Burime gjenetike të përdorura në mënyrë të paligjshme” janë burimet gjenetike dhe njohuritë tradicionale të lidhura me burimin gjenetik, por të përdorura pa u respektuar detyrimet ligjore të përcaktuara në këtë ligj, ose detyrimet e parashikura në Protokollin e Nagoyas, i ratifikuar nga Republika e Shqipërisë me ligjin nr. 113/2012, datë 22.11.2012.
50. “Certifikatë e pajtueshmërisë së njohur ndërkombëtarisht” (këtu e në vijim Certifikata) ka kuptimin e një akti të lëshuar nga ministria, që vërteton se burimi gjenetik që do të përdoret apo të dhënat që ai prodhon janë në përputhje me kushtet e miratuara nga lëshuesi i kësaj certifikate.
51. “Deklarata e kontrollit të detajuar të kërkimit shkencor” është deklaratë e kërkuesit, në të cilën shprehet se kërkimi shkencor do të zbatohet parimin e kujdesit të duhur në këtë proces.
52. “Kushte të pranuar reciprokisht” ka kuptimin e marrëveshjeve kontraktuale, të lidhura ndërmjet furnizuesit të burimit gjenetik ose të njohurive tradicionale të lidhura me burimin gjenetik dhe një përdoruesi të mirëpërcaktuar, me anë të të cilave përcaktohen të drejtat dhe

¹ Ky ligj është përafëruar pjesërisht me Rregulloren (BE) nr. 511/2014, datë 16 prill 2014, të Parlamentit Europian dhe të Këshillit "Mbi masat e pajtueshmërisë për përdoruesit nga Protokollin e Nagoyas mbi aksesin në burimet gjenetike dhe ndarjen e drejtë dhe të barabartë të përfitimeve që realizohen nga përdorimi i tyre në Union". Numri CELEX 32014R0511, Fletorja Zyrtare e Bashkimit Europian, seria L, nr. 150, datë 20.5.2014, faqe 59 - 71

detyrimet e palëve, përfshirë edhe ndarjen e drejtë dhe të barabartë të fitimit që do të vijë si pasojë e shfrytëzimit të burimit gjenetik apo të njohurive tradicionale të lidhura me burimin gjenetik.

53. “Njohuri tradicionale e lidhur me burimin gjenetik” është njohuri e posaçme, e zotëruar nga një vendas apo një komunitet vendas afër burimit gjenetik, e cila ka vlerë të rëndësishme në lidhje me përdorimin e këtij burimi gjenetik dhe që është e përshtatshme si e tillë në kushtet e pranuar reciprokisht të zbatueshme lidhur me përdorimin e burimit gjenetik.

54. “Përdorues” është një person fizik apo juridik, që përdor burime gjenetike ose njohuri tradicionale të lidhura me burimet gjenetike.

55. “Protokolli i Nagoyas” është protokollin për aksesin në burimet gjenetike dhe ndarjen e drejtë e të barabartë të përfitimeve që rrjedhin nga përdorimi i tyre.

56. “Pëlqimi paraprak i informuar” nënkupton miratimin administrativ të dhënë nga autoriteti kombëtar kompetent i një vendi ofrues të burimeve gjenetike një përdoruesi të tyre, para aksesit në burimet gjenetike, në përputhje me përcaktimin e Protokollit të Nagoyas.

57. “Shfrytëzim i burimeve gjenetike” është kryerja e kërkimeve, me qëllim zhvillimin gjenetik dhe/ose biokimik të burimit gjenetik, përfshirë përdorimin e bioteknologjisë, sipas kuptimit të nenit 2 të Protokollit të Nagoyas.

58. “Vjelja” është procesi i grumbullimit, ruajtjes së grupmostrave të mbledhura ose informacionit përkatës dhe i mbajtjes së tyre nga subjektet fizike e juridike, publike ose private.”.

Neni 2

Në nenin 3, pika 1, pas shkronjës “c” shtohet shkronja “ç” me këtë përmbajtje:
“ç) për të gjitha burimet gjenetike dhe njohuritë tradicionale të këtyre burimeve gjenetike.”.

Neni 3

Titulli i kreut IV/I ndryshohet si më poshtë:
“Lista e llojeve të habitateve natyrore, bimëve, kafshëve e shpendëve dhe raportimi”.

Neni 4

Nenet 17/1, 17/2, 17/3, 24, pika 2, dhe 44 shfuqizohen.

Neni 5

Në nenin 17/5, pika 1 ndryshohet si më poshtë:
“1. Ministria përgatit, çdo 6 vjet, raportin për zbatimin e masave të marra, sipas dispozitave të këtij ligji, të ligjit për zonat e mbrojtura dhe akteve nënligjore të dala në zbatim të tyre.”.

Neni 6

Neni 32 ndryshohet si më poshtë:

“Neni 32

Importimi dhe/ose introduktimi

1. Importimi dhe/ose introduktimi i qëllimshëm i llojeve të huaja ose i llojeve të huaja invazive në mjediset tokësore, ujore ose detare të Republikës së Shqipërisë bëhet vetëm pas vlerësimit të ndikimit në mjedis, referuar legjislacionit në fuqi, duke provuar se një lloj i huaj apo

invaziv nuk do të ndikojë negativisht në mjedis, në shëndetin e njeriut dhe në zhvillimin e qëndrueshëm.

2. Vlerësimi i ndikimit në mjedis duhet, të paktën:

- a) të bëhet për çdo rast konkret, përpara futjes së tij në vendin tonë;
- b) të bëhet me metoda shkencore;
- c) të bazohet në teknika të njohura vlerësimi;
- ç) të mbështetet në udhëzime të njohura ndërkombëtare.

3. Aplikimi për vlerësimin e ndikimit në mjedis, përveç procedurave dhe dokumentacionit referuar legjislacionit në fuqi, përfshin edhe:

- a) masat për menaxhimin dhe kontrollin e rreziqeve të identifikuara;
- b) një program monitorimi;
- c) një plan për menaxhimin e pasojave të padëshirueshme apo situatave emergjente;
- ç) një garanci financiare për të përballuar pasojat e padëshirueshme apo situatat emergjente.

4. Llojet e huaja ose llojet e huaja invazive, përpara introduktimit të lejuar të tyre ose të produkteve që ato përmbajnë, u nënshtrohen eksperimenteve të nevojshme.

5. Për të gjithë organizmat, për të cilët lejohet importimi ose introduktimi, bëhet regjistrimi në regjistër të hapur për publikun. Formatin, kriteret e regjistrimit e të çregjistrimit dhe rregullat e administrimit të këtij regjistri miratohen me urdhër të ministrit.

6. Këshilli i Ministrave, me propozimin e ministrit, miraton listën e llojeve të huaja ose llojeve të huaja invazive dhe përcakton procedurat për ndalimin dhe/ose futjen e tyre në pikat doganore të vendit.”.

Neni 7

Neni 37 ndryshohet si më poshtë:

“Neni 37
Ruajtja

Përdoruesit e llojeve dhe të burimeve gjenetike të metodave të ruajtjes *ex-situ* krijojnë kushtet e nevojshme për mirëmbajtjen dhe plotësojnë metodat e ruajtjes *in-situ*.”.

Neni 8

Neni 41 ndryshohet si më poshtë:

“Neni 41

Lejimi i veprimtarisë së shfrytëzimit dhe përdorimit të diversitetit biologjik

1. Me hyrjen në fuqi të këtij ligji, veprimtaritë që shfrytëzojnë e përdorin elemente të diversitetit biologjik dhe të përbërësve të tij do të trajtohen sipas legjislacionit në fuqi për vlerësimin e ndikimit në mjedis në rastet kur:

- a) veprimtaria kërkimore është në përputhje me kërkesat e këtij ligji;
- b) janë siguruar informacione për personat juridikë dhe fizikë, që do të kryejnë kërkime, për përdorimin e mëvonshëm të materialeve kërkimore, objekt studimi, si dhe informacione të tjera shoqëruese;
- c) parashikohet se veprimtaria kërkimore do të ketë ndikim negativ në diversitetin biologjik.

2. Përparësi u jepet veprimtarive kërkimore që ndikojnë në masat e ruajtjes e të përdorimit të qëndrueshëm, si dhe në rrjetin e inventarizimit e monitorimit të biodiversitetit.

3. Përdorimet e mëvonshme të materialit gjenetik dhe të molekulave biologjike, të lidhura me materialin e mbledhur, realizohen vetëm me pëlqimin e ministrisë dhe/ose të pronarit dhe u nënshtrohen kushteve për ndarjen e përfitimeve.

4. Kur veprimtaritë kërkimore janë propozuar nga persona juridikë dhe fizikë të huaj, miratimi përkatës, përveç të tjerave, përmban edhe këto kushte:

a) ndarjen ose përdorimin e mëvonshëm të materialeve kërkimore ndërmjet studiuesve, vendas e të huaj, duke u mbështetur në kushtet e vendosura paraprakisht në kontratë dhe në bazë të rezultateve përfundimtare;

b) të drejtën që Republika e Shqipërisë t'i shfrytëzojë a përdorë kampionet ose produktin e arritur dhe të dhënat e mbledhura nëpërmjet këtyre veprimtarive;

c) vlerësimin e të dhënave, për zyrtarizimin e tyre;

ç) pëlqimin e dhënë nga ministria dhe/ose institucioni përgjegjës respektiv, që të dhënat e rezultateve të kërkimeve të pasqyrohen në rrjetet ndërkombëtare të informacionit;

d) mbledhja nga burime *in-situ* dhe përdorimi i sasive të konsiderueshme të bimëve, kafshëve apo materialit mikrobik, të materialit gjenetik apo të molekulave të tjera biologjike, si dhe të dhënave shoqëruese, është e ndaluar pa miratimin përkatës, referuar legjislacionit në fuqi për vlerësimin e ndikimit në mjedis.”.

Neni 9

Titulli i kreut X ndryshohet si më poshtë:

“Mbledhja dhe përdorimi i burimeve gjenetike shqiptare *in-situ* dhe *ex-situ* dhe i njohurive tradicionale të lidhura me to”.

Neni 10

Nenet 42 dhe 43 ndryshohen si më poshtë:

“Neni 42

Mbledhja dhe përdorimi i materialeve biologjike e i kampioneve të mjedisit nga burime *in-situ*

Veprimtaria e mbledhjes nga burime *in-situ* dhe përdorimi i sasive të konsiderueshme të bimëve, kafshëve apo materialit mikrobik, të materialit gjenetik apo të molekulave të tjera biologjike, si dhe të dhënave shoqëruese i nënshtrohet procedurave të vlerësimit të ndikimit në mjedis, referuar legjislacionit në fuqi, kur:

a) është siguruar informacioni i plotë për personat juridikë dhe fizikë, që kërkojnë materialet për veprimtaritë e propozuara dhe për përdorimin e mëvonshëm të materialeve që duhen mbledhur;

b) veprimtaria mbledhëse nuk është e ndaluar me ligj;

c) pronarët e materialit, të cilëve u është dhënë informacion i plotë për veprimtarinë e propozuar dhe për përdorimet e mëvonshme, kanë dhënë pëlqimin paraprak, të informuar, që lidhet me aksesin dhe përdorimin e çdo të dhëne shoqëruese;

ç) është rënë dakord për kushtet e përdorimit të mëvonshëm të materialeve dhe për ndarjen e përfitimeve, monetare dhe jomonetare, me Republikën e Shqipërisë ose me pronarët private.

Neni 43

Përdorimi i kampioneve të materialeve biologjike nga burime *ex-situ*

Përdorimi i kampioneve të bimëve, kafshëve, materialit mikrobik, gjenetik apo i molekulave të tjera biologjike që ato përmbajnë, të marra nga burime *ex-situ* në pronësi apo financim publik, si

dhe i të dhënave shoqëruese, bëhen me marrëveshje për transferimin e materialit të siguruar nga këto burime kur:

- a) veprimtaria është e lejuar nga ligji;
- b) janë siguruar të dhëna të plota për personat juridikë dhe fizikë, që i kërkojnë materialet dhe për përdorimin e mëvonshëm të tyre;
- c) është rënë dakord për kushtet e përdorimit të mëvonshëm të materialeve dhe për ndarjen e përfitimeve, monetare dhe jomonetare, me Republikën e Shqipërisë ose me pronarin privat;
- ç) është dhënë çdo e dhënë tjetër që kërkohet nga ministria.”.

Neni 11

Pas kreut X shtohen krerët X/I, X/II dhe X/III me këtë përmbajtje:

“KREU X/I
DETYRIMET E AUTORITETIT KOMBËTAR PËRGJEGJËS

Neni 44/1

Autoriteti Kombëtar Përgjegjës dhe Pika Kombëtare e Kontaktit

1. Ministria përgjegjëse për mjedisin është Autoriteti Kombëtar Përgjegjës dhe Pikë Kombëtare e Kontaktit në Protokollin e Nagoyas.

2. Detyrimet e Autoritetit Kombëtar Përgjegjës janë:

- a) vënia në dispozicion e informacionit mbi burimet gjenetike dhe përdoruesit tradicionalë të tyre;
- b) dhënia e këshillimit mbi përdorimin e burimeve gjenetike dhe përdoruesve tradicionalë të tyre;
- c) dhënia e aksesit për përdorimin e burimit gjenetik ose të dhënave referuar legjislacionit në fuqi për vlerësimin e ndikimit në mjedis të përdoruesit të burimit gjenetik;
- ç) shkëmbimi i informacionit për aksesin dhe ndarjen e përfitimit;
- d) monitorimi i përdoruesve të burimit gjenetik dhe informacionit përkatës;
- dh) krijimi dhe përditësimi i regjistrit të koleksioneve të burimeve gjenetike;
- e) raportimi pranë sekretariatit të Konventës mbi zbatimin e Protokollit të Nagoyas.

Neni 44/2

Vënia në dispozicion e informacionit

Ministria përgjegjëse për mjedisin vë në dispozicion të të interesuarve informacionet lidhur me:

- a) autoritetet kombëtare përgjegjëse dhe funksionet e tyre;
- b) komunitetet përkatëse të zonës ku ndodhet burimi gjenetik dhe grupet përkatëse të interesit;
- c) procedurat e nevojshme për marrjen e pëlqimit paraprak, të informuar, të komunitetit të zonës ku ndodhet burimi gjenetik dhe kushtet e dakordësuara nga palët, përkatësisht, komunitetit të zonës dhe përdoruesit të burimit gjenetik, duke përfshirë këtu edhe ndarjen e përfitimeve, për subjektet kërkuese, të cilët duan të kenë akses në burimet gjenetike;
- ç) procedurat për marrjen e pëlqimit paraprak, të informuar, nga komunitetet e zonës dhe vendosjen e kushteve të dakordësuara nga palët, duke përfshirë këtu edhe ndarjen e përfitimeve, për subjektet kërkuese, të cilët duan të kenë akses në njohuritë tradicionale lidhur me burimet gjenetike.

Neni 44/3

Këshillimi dhe aksesimi mbi përdorimin e burimeve gjenetike dhe përdoruesve tradicionalë të tyre

Autoritetet kombëtare shkencore janë përgjegjëse për mbajtjen dhe përditësimin e informacionit mbi burimet gjenetike, të dhënave e përdoruesve tradicionalë të tij, si dhe për dhënien e këshillimit mbi burimet gjenetike.

Neni 44/4

Mekanizmi i Shkëmbimit të Informacionit për Aksesin dhe Ndarjen e Përfitimeve

1. Mekanizmi i Shkëmbimit të Informacionit për Aksesin dhe Ndarjen e Përfitimeve është një sistem elektronik, ndërkombëtar, i shpërndarjes dhe aksesit të informacionit mbi burimet gjenetike, njohuritë tradicionale dhe përdoruesit tradicionalë të tyre. Ministria përgjegjëse për mjedisin, në cilësinë e Autoritetit Kombëtar Përgjegjës, ka përgjegjësinë për administrimin, ngarkimin dhe përditësimin me të dhëna të siguruara nga autoritetet kombëtare shkencore.

2. Ministria përgjegjëse për mjedisin publikon dhe përditëson informacionin mbi certifikatat e dhëna për aksesin në burimin gjenetik apo në aksesin për informacionet përkatëse gjenetike pranë Mekanizmit të Shkëmbimit të Informacionit për Aksesin dhe Ndarjen e Përfitimit, sipas përcaktimeve në Protokollin e Nagoyas. Ky informacion vërteton edhe dhënien e pëlqimit paraprak, të informuar, dhe vendosjen e kushteve të dakordësuara nga palët.

3. Informacioni i përditësuar në sistemin elektronik, sipas pikës 2, të këtij neni, përmban:

- a) autoritetin përgjegjës për lëshimin e certifikatës;
- b) datën e lëshimit të certifikatës dhe afatin e vlefshmërisë së saj;
- c) ofruesin;
- ç) personin apo subjektin, të cilit i është dhënë pëlqimi paraprak, i informuar, nga komuniteti;
- d) burimin gjenetik ose informacionin e burimit gjenetik që mbulon kjo certifikatë;
- dh) periodicitetin e vetëdeklarimit të të dhënave të përdorimit të objektit të certifikatës nga mbajtësi i saj;
- e) kushtet e përdorimit, referuar karakteristikave specifike të objektit të certifikatës;
- ë) vërtetimin se janë vendosur kushtet e dakordësuara nga palët;
- f) vërtetimin se është marrë pëlqimi paraprak, i informuar, nga komuniteti;
- g) përdorimin ose jo për qëllime tregtare.

4. Certifikata lëshohet nga ministrit përgjegjës për mjedisin ose personi i autorizuar prej tij. Format i certifikatës për akses miratohet me urdhër të ministrit.

Neni 44/5

Monitorimi i përdoruesve të burimit gjenetik dhe informacionit përkatës

1. Autoriteti përgjegjës, pas dhënies së certifikatës për akses në burimin gjenetik ose në informacionin rreth tij, ka detyrimin për monitorimin e përdorimit të objektit të certifikatës, sipas kushteve përkatëse të përcaktuara në të.

2. Ministria ose autoriteti i ngarkuar prej saj monitoron dhe kontrollon zbatimin e kushteve të certifikatës.

3. Procedura e zhvillimit të kontrolleve miratohet me urdhër të ministrit.

4. Në fazën e zhvillimit përfundimtar të objektit të certifikatës, poseduesi i saj, nëpërmjet vetëdeklarimit, njofton ministrinë se:

- a) i ka përmbushur detyrimet që rrjedhin nga certifikata;
- b) janë plotësuar kushtet e dakordësuara.

5. Ministria përditëson të dhënat e përfituara, sipas pikës 3, të këtij neni, në sistemin elektronik të Mekanizmit të Shkëmbimit të Informacionit për Aksesin dhe Ndarjen e Përfitimit, në pjesën ku është publikuar certifikata përkatëse.

Neni 44/6

Krijimi dhe përditësimi i Regjistrit të Koleksioneve të Burimeve Gjenetike

1. Ministria krijon regjistrin elektronik për koleksionin e burimeve gjenetike dhe e përditëson atë me tërësinë e burimeve gjenetike që ndodhen brenda territorit administrativ të Republikës së Shqipërisë.

2. Ky koleksion popullohet me të dhëna menjëherë pas evidentimit të një burimi gjenetik të panjohur më parë.

3. Ministria merr masa që regjistri i koleksioneve të burimeve gjenetike të jetë lehtësisht i aksesueshëm për publikun. Ministria përgjegjëse për mjedisin mban dhe përditëson në regjistrin e koleksioneve të burimeve gjenetike informacionin referuar dispozitave të këtij ligji, duke ruajtur të dhënat konfidenciale dhe duke respektuar të drejtën e autorit.

KREU X/II

PROCEDURA E APLIKIMIT DHE TRAJTIMIT TË KËRKESËS PËR AKSES

Neni 44/7

Aplikimi për akses dhe procedura e vlerësimit në burimet gjenetike *in-situ*

1. Ushtrimi i aktivitetit të mbledhjes së produkteve nga burime *in-situ* dhe përdorimi i sasive të konsiderueshme të bimëve, kafshëve apo materialit mikrobik, të materialit gjenetik apo të molekulave të tjera biologjike, si dhe të dhënave shoqëruese të tyre kryhet vetëm pas pajisjes me certifikatën e aksesit.

2. Me qëllim përdorimin e materialit gjenetik dhe të molekulave biologjike, personi fizik/juridik i interesuar duhet të pajiset me certifikatë nga ministria, pas miratimit paraprak, të informuar, nga pronari i burimit gjenetik, mbi bazën edhe të kushteve të dakordësuara nga palët për ndarjen e përfitimeve.

3. Aplikimi për akses dhe informacion në burimet gjenetike apo në informacionin e tyre realizohet nëpërmjet kërkesës me shkrim pranë ministrisë përgjegjëse për mjedisin, sipas formatit përkatës të miratuar me urdhër të ministrit përgjegjës për mjedisin.

4. Pas marrjes së kërkesës, sipas pikës 3, të këtij neni, ku kërkohet aksesin në burimet gjenetike *in-situ*, ministria përgjegjëse për mjedisin vlerëson nëse:

a) aplikimi përmban informacionin për personat juridikë dhe fizikë, që kërkojnë materialet për veprimtarinë e propozuara dhe për përdorimin e mëvonshëm të materialeve që vilen;

b) veprimtaria vjelëse nuk është e ndaluar me ligj;

c) aplikimi përmban informacionin për pronarët e materialit, të cilët vërtetojnë se janë informuar plotësisht për veprimtarinë e propozuar dhe për përdorimet e mëvonshme, dhe kanë dhënë pëlqimin paraprak, të informuar, të tyre për aksesin dhe përdorimin e çdo të dhëne shoqëruese;

ç) është rënë dakord për kushtet e përdorimit të mëvonshëm të materialeve dhe për ndarjen e përfitimeve, monetare dhe jomonetare, me Republikën e Shqipërisë ose me pronarët privatë të burimit gjenetik apo informacionit rreth tij.

Neni 44/8

Procedura e vlerësimit të kërkesës për akses

1. Pas marrjes së kërkesës për akses në burime gjenetike *ex-situ*, ministria përgjegjëse për mjedisin përcakton nëse aplikimi plotëson kushtet e mëposhtme:

- a) veprimtaria është e lejuar nga ligji;
- b) janë siguruar të dhëna të plota për personat juridikë dhe fizikë që i kërkojnë materialet dhe për përdorimin e mëvonshëm të tyre;
- c) është rënë dakord për kushtet e përdorimit të mëvonshëm të materialeve dhe për ndarjen e përfitimeve, monetare dhe jomonetare, me Republikën e Shqipërisë ose me pronarin privat.

2. Aksesit për sasi të vogla, kryesisht për qëllime kërkimore apo demonstruese, të bimëve, kafshëve, materialit mikrobik, materialit gjenetik apo molekulave të tjera biologjike, të vjela nga burime *ex-situ*, që janë në pronësi apo financim publik, si dhe i të dhënave shoqëruese të tyre, bëhen me marrëveshje për transferimin e materialit të siguruar nga këto burime, nëse kërkesa plotëson kushtet e përcaktuara në pikën 1, të këtij neni.

3. Procedura e vlerësimit të kërkesës për akses i nënshtrohet procedurave ligjore për vlerësimin e ndikimit në mjedis.

4. Aplikimi për akses dhe informacion në burimet gjenetike *ex-situ* realizohet nëpërmjet kërkesës me shkrim pranë ministrisë përgjegjëse për mjedisin, sipas formatit përkatës të miratuar me urdhër të ministrit përgjegjës për mjedisin.

Neni 44/9

Rastet përjashtimore të trajtimit të kërkesës për akses

1. Ministri, me urdhër, mund të miratojë me procedurë të thjeshtuar aksesin dhe informacionin në burime gjenetike për të interesuarit, për qëllime kërkimi jotregtare.

2. Rregullat për aksesin në burimet gjenetike lidhur me ushqimin e bujqësinë dhe rolin e tyre të veçantë për sigurimin e ushqimeve, miratohen me urdhër të përbashkët të ministrit dhe ministrit përgjegjës për bujqësinë, duke mbajtur në konsideratë edhe aktet ndërkombëtare, në të cilat Republika e Shqipërisë është palë.

KREU X/III

PRONËSIA, TRANSFERIMI, EKSPORTI DHE PËLQIMI I KOMUNITETIT

Neni 44/10

Pronësia, transferimi dhe eksporti i materialeve gjenetike

1. Materialet e përfituara nga burimet gjenetike, pavarësisht sasisë së tyre, dhe të dhënat shoqëruese, edhe pas përdorimit, mbeten pronë e Republikës së Shqipërisë ose të pronarit nga i cili ato u volën ose janë marrë, në përputhje me përcaktimet e nenit 44/11, të këtij ligji.

2. Pajisja e përdoruesit me certifikatë nuk ndryshon pronësinë e materialeve gjenetike të mbledhura *in-situ* nga veprimtaria kërkimore, por lejon përdorimin e tyre dhe rikthimin e tyre te pronari fillestar, pas përfundimit të veprimtarisë kërkimore, me përjashtim të rasteve kur është vendosur ndryshe, paraprakisht, ndërmjet palëve.

3. Transferimi i materialeve apo të dhënave shoqëruese tek të tretët lejohet në bazë të normave ndërkombëtare, vetëm pas marrjes së miratimit paraprak, të informuar, me shkrim, nga ministria apo pronari privat dhe nënshkrimit të marrëveshjes përkatëse ndërmjet palëve.

4. Ministria përgjegjëse për mjedisin harton formatin e marrëveshjes për transferimin e materialit për përdorim nga të gjitha burimet *ex-situ* në pronësi, e cila miratohet me urdhër të ministrit.

5. Ndalohet eksporti i materialeve apo mostrave të burimeve gjenetike të vjela në mënyrë *in-situ*.

Neni 44/11

Pëlqimi i informuar paraprak nga komuniteti

1. Të gjithë të personat, që duan të kenë akses në dijet, risitë dhe praktikatat e komuniteteve vendore në lidhje me burimet gjenetike dhe njohuritë tradicionale, duhet të marrin pëlqimin e informuar, paraprak, nga këto komunitete, duke përcaktuar, paraprakisht, edhe kushtet e dakordësuara me to për ndarjen e përfitimeve nga përdorimi i tyre.

2. Pëlqimi paraprak, i informuar, jepet me shkrim nga komuniteti ose përfaqësuesi i tyre.

3. Të gjitha komunitetet apo personat brenda komuniteteve kanë të drejtë të përfitojnë nga përdorimi tregtar ose jotregtar i dijeve, risive dhe praktikave të tyre në lidhje me burimin gjenetik, si pasojë e afërsisë territoriale.”.

Neni 12

Në nenin 49, pikat 1 dhe 2 ndryshohen si më poshtë:

“1. Për ruajtjen e biodiversitetit dhe të përbërësve të tij, në zbatim të kërkesave të këtij ligji, ushtrojnë kontroll strukturat përgjegjëse inspektuese në fushën e mjedisit.

2. Kontrollat shërbejnë për verifikimin e zbatimit të legjislacionit për biodiversitetin, për kontrollin e zbatimit të kushteve të certifikatës së aksesit dhe për marrjen e masave të përcaktuara në këtë ligj.”.

Neni 13

Pas nenit 49 shtohen nenet 49/1, 49/2 dhe 49/3 me këtë përmbajtje:

“Neni 49/1

Deklaratat e kontrollit të detajuar të kërkimit shkencor

1. Ministria përgjegjëse për mjedisin është autoriteti kompetent për pajisjen me deklaratë të kontrollit të detajuar ndaj kërkimit shkencor për burimet gjenetike.

2. Deklarata e kontrollit të detajuar ndaj kërkimit shkencor përfitohet nga kërkuesi pas dorëzimit nga ana e tij, pranë ministrisë, të formularit të kërkesës së plotësuar, sipas formatit të miratuar me urdhër të ministrit.

3. Deklarata është një kopje e vetme dhe autentike, që plotësohet vetëm një herë dhe lëshohet përpara se:

a) të kërkohet miratimi apo autorizimi për hedhjen në treg të një produkti të zhvilluar nga shfrytëzimi i burimeve gjenetike dhe njohurive tradicionale të lidhura me burimet gjenetike;

b) të kryhet, paraprakisht, njoftimi, për futjen për herë të parë në tregun shqiptar të një produkti të zhvilluar nga shfrytëzimi i burimeve gjenetike dhe njohurive tradicionale të lidhura me burimet gjenetike;

c) rezultatet e përdorimit t’i shiten apo transferohen çdo personi fizik apo juridik brenda Republikës së Shqipërisë, në mënyrë që ai person të kryejë njërën prej veprimtarive të shpjeguara në shkronjat “a” dhe “b” të kësaj pike;

ç) të ketë përfunduar shfrytëzimi në Republikën e Shqipërisë dhe rezultatet t’i jenë shitur apo transferuar një personi fizik apo juridik jashtë Republikës së Shqipërisë.

4. Formatit i deklaratës së kontrollit të kërkimit shkencor miratohet me urdhër të ministrit përgjegjës për mjedisin.

5. Përdoruesit i japin të dhëna autoritetit kompetent, sipas kërkesës me shkrim të këtij të fundit.

6. Dokumentacioni shoqëruet i formularit, afatet dhe procedura e shqyrtimit të kërkesës për pajisje me deklaratë, si dhe deklaratat për arritjen e fazës së zhvillimit përfundimtar të kërkimit shkencor, sipas nenit 49/2, të këtij ligji, miratohet me vendim të Këshillit të Ministrave, me propozim të ministrit përgjegjës për mjedisin.

Neni 49/2

Deklarata për arritjen e fazës së zhvillimit përfundimtar të kërkimit shkencor

1. Ministria është autoriteti kompetent për pajisjen me deklaratë të zhvillimit përfundimtar të kërkimit shkencor për burimet gjenetike.

2. Deklarata e kontrollit të zhvillimit përfundimtar të kërkimit shkencor përfitohet nga kërkuesi pas dorëzimit nga ana e tij, pranë ministrisë, të formularit të kërkesës, të plotësuar sipas formatit të miratuar me urdhër të ministrit, duke deklaruar se ka përmbushur detyrimet. Njëkohësisht me formularin, kërkuesi duhet të dorëzojë:

- a) informacionin përkatës, sipas certifikatës ndërkombëtare të pajtueshmërisë;
- b) kur nuk disponon certifikatën e pajtueshmërisë ndërkombëtare, informacionin e mëposhtëm:
 - i) datën dhe vendin e burimeve gjenetike ose të njohurive tradicionale të lidhura me burimet gjenetike;
 - ii) përshkrimin e burimeve gjenetike ose të njohurive tradicionale, që lidhen me burimet gjenetike të përdorura;
 - iii) vendndodhjen, nga e cila gjenerohen burimet gjenetike ose njohuritë tradicionale të lidhura me këto burime, si dhe shfrytëzuesit e këtyre burimeve gjenetike ose njohurive tradicionale të lidhura me to;
 - iv) praninë ose mungesën e të drejtave dhe detyrimeve në lidhje me aksesin dhe ndarjen e përfitimeve, përfshirë të drejtat dhe detyrimet në lidhje me aplikimet pasuese dhe komercializimin;
 - v) lejet e aksesit, kur është e aplikueshme;
 - vi) kushtet e dakordësuara reciprokisht, duke përfshirë marrëveshjet për ndarjen e përfitimeve, aty ku është e aplikueshme.

3. Përdoruesit i japin të dhëna autoritetit kompetent, sipas kërkesës me shkrim të këtij të fundit.

4. Informacionin e mbledhur, ministria përgjegjëse për mjedisin e përditëson në regjistrin e koleksioneve të burimeve gjenetike, referuar dispozitave të këtij ligji, duke ruajtur të dhënat konfidenciale dhe duke respektuar të drejtën e autorit.

5. Formatit i deklaratës së kontrollit të kërkimit shkencor dhe formati i deklaratës së zhvillimit përfundimtar të kërkimit shkencor miratohen me urdhër të ministrit përgjegjës për mjedisin.

Neni 49/3

Ruajtja e konfidencialitetit

1. Kërkuesit, pas lejit të aksesit, ruajnë konfidencialitetin e informacionit nga kërkimi shkencor dhe të ndarjes së përfitimeve për një periudhë 20-vjeçare pas përfundimit të periudhës së kërkimit.

2. Autoritetet përgjegjëse respektojnë konfidencialitetin e informacionit tregtar apo industrial, në përputhje me parashikimet e legjislacionit kombëtar për mbrojtjen e interesave legjitimë ekonomikë, veçanërisht lidhur me përcaktimin e burimeve gjenetike dhe përdorimin e tyre.”.

Neni 14

Në nenin 54, pika 2, bëhen ndryshimet e mëposhtme:

1. Në shkronjën “b”, fjalët “dhe nuk janë pajisur me leje mjedisore” hiqen.
2. Në shkronjën “d”, fjalët “dhe pa leje mjedisore” hiqen.
3. Shkronja “dh” ndryshohet si më poshtë:
“dh) mospajisja me miratimin përkatës të veprimtarive që shfrytëzojnë diversitetin biologjik dhe përbërësit e tij, përfshirë këtu edhe përdorimin e burimeve gjenetike apo të dhënave të dala nga përdorimi i tyre.”.
4. Në shkronjën “ë”, fjalët “pa leje mjedisore” hiqen.
5. Në shkronjat “f” dhe “g”, fjalët “pa leje mjedisore” zëvendësohen me fjalët “miratimin përkatës”.

Neni 15

Kudo në tekst, emërtimi “Ministria e Bujqësisë, Zhvillimit Rural dhe Administrimit të Ujërave” zëvendësohet me emërtimin “ministra përgjegjëse për bujqësinë” dhe fjalët “pajisen me leje mjedisore” zëvendësohen me fjalët “trajtohen sipas legjislacionit në fuqi për vlerësimin e ndikimit në mjedis”.

Neni 16

Nxjerrja e akteve nënligjore

1. Ngarkohet Këshilli i Ministrave që, në zbatim të neneve 6, pika 6, e 49/1, pika 6, të nxjerrë aktet nënligjore në zbatim të këtij ligji, brenda 6 muajve nga hyrja e tij në fuqi.
2. Ngarkohet ministri përgjegjës për mjedisin që, në zbatim të neneve 6, pika 5; 44/4, pika 4; 44/5, pika 3; 44/7, pika 3; 44/8, pika 4; 44/9, pika 2; 44/10, pika 4; 49/1, pika 2; 49/2, pika 5, të nxjerrë aktet nënligjore në zbatim të këtij ligji, brenda një viti nga hyrja e tij në fuqi.

Neni 17

Hyrja në fuqi

Ky ligj hyn në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare.

Miratuar në datën 23.4.2020

**Shpallur me dekretin nr. 11471, datë 30.4.2020, të Presidentit të Republikës së Shqipërisë,
Ilir Meta**